

אסטרטגיית האומץ - לפרשת פנחס

הרב גור גלון, ישיבת הר ברכה

בסוף הפרשה הקודמת התורה סיפרה לנו על מעשהו של פנחס:

"והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית, לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל, והמה בוכים פתח אהל מועד, וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וייקם מתוך העדה, וייקח רומח בידו, ויבא אחר איש ישראל אל הקבה, ויידקק את שניהם את איש ישראל ואת האשה אל קבתה, ותעצר המגפה מעל בני ישראל"

ובפרשתנו, התורה כותבת את הערכה האלוקית למעשיו:

"וידבר ה' אל משה לאמר, פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל, בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום, והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל"

פנחס עושה מעשה מופלא, מעשה שמציל את עם ישראל. אך מה גורם לכך שכולם, כולל משה רבינו, יהושע בן נון ושבעים הזקנים, לא יפעלו, ושהיחיד שפועל הוא פנחס? האם פנחס יותר אוהב-ה' מאחרים? האם פנחס יותר אידיאליסט מהשאר? האם פנחס יותר אכפתי לקידוש-ה'?

לענ"ד התשובה לכל השאלות הללו היא קצרה: לא. פנחס הוא אוהב ה', מלא בערכים ואידאליים אלוקים, מלא באהבת ה' וישראל, אבל יש עוד אנשים סביבו שהם לא פחות מכך. אז מה גורם לפנחס לפעול, ולהם לא לפעול?

לדעתי התשובה טמונה באומץ והגבורה של פנחס. אומץ הוא לא רק תכונה, אלא גם אסטרטגיה של חיים, ואסטרטגיה זו מוצגת לנו כאן בצורה מופלאה.

מה עוצר אותנו מלהיות אמיצים, מלפעול כפי שאנו באמת רוצים? – מה שעוצר אותנו הוא אחד הדברים הכי חשובים בחיינו - השכל שלנו, המחשבות שלנו (מה יגידו אחרים?), הלבטים שלנו (האם זו הדרך?), הספקות שלנו (האם כך נכון וראוי לנהוג?), כל זה עוצר אותנו מלעשות את הדבר שאנו יודעים בליבנו שהוא הנכון.

לדעת מתי צריך לעצור ולחשוב ומתי פשוט לפעול בכל העוצמה והכוח, זו אומנות של חיים, והמיומנות הזאת נקראת אומץ!

אם נשים לב לפסוקים, האווירה בהם היא של פעולה זריזה ונמרצת: "וירא...ויקם...וייקח...ויבא...וידקק...".

אסטרטגיית האומץ, מלמדת פשוט לקום ולעשות **עכשיו** ומיד! המוכנות הזאת, דרך החיים הזאת, היא המובילה, אנשים רגילים להפוך להיות לא רגילים, כי הם מוכנים לקום ולפעול בכל הכוח והעוצמה.

התובנה הזאת התחדדה לי שקראתי את הספר 'חוק 5 השניות' של מל רובינס. מל הגיעה לשוקת שבורה בכל תחומי חייה, בקריירה שלה ובמשפחה, אך ערב אחד קרה משהו ששינה את חייה לנצח. ממש לפני שכיבתה את הטלויזיה ופנתה ללכת לישון, עלתה על המסך פרסומת ובה נראה שיגור של טיל לחלל. בשיגור הייתה ספירה לאחור 5-4-3-2-1 ושיגור, ואז זה הכה בה. "זהו זה!" משחזרת

רובינס את הארתה: "זה בדיוק מה שאעשה! מחר בבוקר אני אשגר את עצמי החוצה מהמיטה כל כך מהר – שלא אספיק לחשוב, ואנצח את המוח שלי! וכך אכן קרה. בבוקר שלמחרת כאשר השעון המעורר צלצל, ספרתי בקול אחורנית מ-5 ל-1 ופשוט נעמדתי. לעולם לא אשכח איך עמדתי שם בחדרי. היה קר, היה חשוך, היה זה חורף בבוסטון. אך למרות זאת, לראשונה מזה שלושה חודשים, שברתי את ההרגל שלי ללחוץ על כפתור הנודניק".

היה זה הצעד הראשון בשיקום חייה. למרות שלא ידעה מה היה במעשה ה"דבילי הזה" (לדבריה) שהצליח לגרום לשינוי, היא התמידה בו. משימה אחר משימה, היא החלה לזהות את רגעי ההססנות הקצרים והרבים במהלך היום שמונעים ממנה להתקדם, ספרה לאחור מ-5 ופשוט החלה לפעול. כך השתלטה בחזרה על עבודות הבית, מצאה משרה חדשה, הצילה את נישואיה וחייה חזרו למסלולם.

שש שנים מאוחר יותר, בהרצאה הראשונה שלה בנושא מוטיבציה, שיתפה לסיום, כבדרך אגב, את אותו הטריק הקטן שגילתה. היא כינתה אותו לעצמה 'כלל 5 השניות'. למרבה ההפתעה, ההרצאה הפכה לאחת הנצפות ביותר בכל הזמנים של TEDx עם יותר מ-20 מיליון צפיות. בעקבותיה קיבלה פניות מיותר מ-90 אלף איש מרחבי העולם שהעידו על שינוי מדהים בחייהם הודות ל'כלל 5 השניות' שלה. היא החליטה להתעמק בטריק הקטן שגילתה במקרה, ולברר מול מומחי התנהגות מה הופך אותו ליעיל כל-כך.

המוח שלנו מתוכנן להגן עלינו מלעשות דברים מפחידים או חדשים או שמלווים בחוסר ודאות – או במילים אחרות – שינויים. הוא מונע מאיתנו לעשות אותם על-ידי יצירת הססנות וחשיבת יתר. ברגע שבו עולה בנו רצון לשינוי, לכל אחד מאיתנו יש חלון של 5 שניות או פחות – אם התחלנו להסס המוח שלנו יעצור אותנו מלפעול. כלל 5 השניות הוא כלי שמסיט אותנו מהמחשבות ועוזר לנו לנקוט בפעולה, לפני שלמערכת שבראשו יש הזדמנות לעצור אותנו.

התורה במעשה פנחס מלמדת אותנו את אסטרטגיית האומץ, היכולת לפעול מיידית לפני שהמוח שלנו יעכב אותנו.

ההלכה היא שהבועל ארמית 'קנאים' פוגעים בו'. כלומר, מי שפועל מהלב, יכול לפעול ולעשות, וטוב שיעשה. היכולת לסמוך על הלב ולעשות, היא יכולת מאד חשובה ביכולת הפעולה שלנו.

יש החלטות שדורשות מחשבה ושיקול דעת. ויש מעשים שדורשים פעולה נמרצת ומהירה, והמחשבה בהם מעכבת את העשייה. וכמו שאומרת מל רובינס: "כשהשתמשתי בחוק השניות, המרתי את הנטייה שלי לחשוב יותר מדי על כל צעד קטן בהעדפה לנקוט פעולה", "השתמשתי בחוק כדי להשתלט על הניטור העצמי שלי וכדי להיות יותר נוכחת ויותר פרודוקטיבית", "החוק לימד אותי להפסיק לפקפק ולהתחיל להאמין בעצמי, ברעיונות שלי וביכולות שלי", "מצאתי את האומץ לעשות דברים ששנים חשבתי עליהם ומצאתי תירוצים לא לעשות אותם. רק באמצעות הפעולה שחררתי את העוצמה שהייתה טמונה בי ונהפכתי לאדם שתמיד רציתי להיות".

יהי רצון שנלמד את האיזון העדין שבין חשיבותה העצומה של המחשבה ובין תועלתה העצומה של הפעולה, ומתוך כך נפעל יותר טוב בעולם!